

ผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน

The Performance Achievement of Khon Kaen University's ASEAN
Cooperative Education Students in ASEAN Countries

Received: January 30, 2025

Revised: February 11, 2025

Accepted: March 26, 2025

ภรณ์ทิพย์ เจริญราษฎร์*

Pornthip Charoenrat

จิรศักดิ์ เกษจันทร์**

Jeerasak Gedchant

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เข้าปฏิบัติงานในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมถึงศึกษามุมมองของผู้ประกอบการในภูมิภาคดังกล่าวตลอดระยะเวลาสามภาคการศึกษา นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนจำนวน 270 แห่ง ผ่านแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ T-Test และ วิเคราะห์ด้วย Repeated Measures ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน 3 ภาคการศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.72$) โดยสามารถพิจารณาได้จาก 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปริมาณงาน (Work Quantity) ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.78$) ซึ่งหมายถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนและตรงตามกำหนดเวลา 2) คุณภาพงาน (Work Quality) ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.68$) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความละเอียด รอบคอบ และรักษามาตรฐานการทำงานในระดับที่ดี แม้ว่าผลการประเมินจะอยู่ในระดับดีแต่ยังไม่ถึงระดับสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการที่ระบุว่า นักศึกษาต้องพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษและการคิดเชิงวิเคราะห์ ผลการทดสอบใช้ T-Test พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (T-Test = 0.968) และ ผลการวิเคราะห์ด้วย Repeated Measures ANOVA

*นักวิชาการศึกษานานาชาติ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Academic Officer (Professional Level), Academic Administration and Development Office, Khon Kaen University, Thailand

**นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Academic Officer, Academic Administration and Development Office, Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: pronso@kku.ac.th

.....
พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ในผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษสหกิจศึกษาระหว่าง
ทั้ง 3 ภาคการศึกษา ซึ่งหมายความว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่ คงที่และสม่ำเสมอ ในแต่ละช่วงเวลาการฝึกงาน

คำสำคัญ : ผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน/ นักศึกษมหาวิทยาลัยขอนแก่น/ กลุ่มประเทศอาเซียน

Abstract

This study aims to investigate the performance achievement of Khon Kaen University's ASEAN cooperative education students who participated in internships across ASEAN countries. Additionally, it examines the perspectives of employers in these countries over three academic semesters. Another objective is to compare students' performance across different semesters. This research adopts a survey methodology, collecting data from 270 establishments in ASEAN countries through structured questionnaires. Statistical methods applied for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, T-Test, and Repeated Measures ANOVA. The findings indicate that the overall performance achievement of cooperative education students from Khon Kaen University across three semesters was at a good level ($\bar{x} = 3.72$). The performance can be assessed based upon two key aspects: 1) Work Quantity – The overall mean score ($\bar{x} = 3.78$) suggests that students were able to complete assigned tasks fully and within the designated timeframes; 2) Work Quality – The overall mean score ($\bar{x} = 3.68$) reflects that students demonstrated accuracy, attentiveness, and maintained high work standards. Although the performance was rated as good, it had not yet reached the highest level. This aligns with feedback from employers who suggested that students should further develop English language proficiency and analytical thinking skills. The T-Test results showed no statistically significant differences ($T\text{-Test} = 0.968$) and Repeated Measures ANOVA confirmed that there were no statistically significant differences ($p > 0.05$) in students' performance across the three semesters.

Keywords : Outcomes of ASEAN Cooperative Education/ Khon Kaen University Students/ ASEAN Countries

บทนำ

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นองค์กรชั้นนำด้านการบริการระบบทะเบียน และสนับสนุนการจัดการศึกษา มีพันธกิจ คือการให้บริการและสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพของงาน มีหน้าที่หลักในการบริการและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านการ บริหารหลักสูตร 2) การสนับสนุนการรับบุคคลเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) การให้บริการด้านระบบ ทะเบียนนักศึกษา เช่น ประวัตินักศึกษา ตารางสอนตารางสอบ การลงทะเบียนวิชาเรียน การขอเอกสารสำคัญทาง การศึกษา การประมวลผลการศึกษา และ 4) การสนับสนุนการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนเป็นศูนย์กลาง การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายสหกิจศึกษาอาเซียนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ (Office of Academic Administration and Development, 2018)

จากหน้าที่หลักในการบริการและสนับสนุนการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านนั้นจะเห็นได้ว่าทุกกระบวนการล้วน มุ่งเน้นปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มุ่งเน้นด้านความเป็นเลิศด้านการผลิตบัณฑิต โดยเฉพาะ การสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านสหกิจศึกษาอาเซียนซึ่งเป็นช่องทางในการส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถ ของบัณฑิตไทยในการแข่งขันเพื่อให้ได้รับการจ้างงานและเป็นการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานโลก เนื่องจากนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนนานาชาติเป็นความต้องการของสถานประกอบการชั้นนำที่มีสาขาในหลาย ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้การดำเนินงานสหกิจศึกษาอาเซียน ยังช่วยให้งานสหกิจศึกษาอาเซียนของสถานศึกษา พัฒนาเข้าสู่มาตรฐานในระดับสากลอีกด้วยเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของนักศึกษาเนื่องจากสถานการณ์โลก ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ (Office of Academic Administration and Development, 2018)

การจัดการศึกษาด้านสหกิจศึกษาอาเซียนมีความสำคัญมากในปัจจุบัน มีสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้สหกิจศึกษาเป็นแนวทางจัดการศึกษาระดับปริญญากว้างขวางขึ้นในเกือบทุกสาขาวิชา โดยมีเป้าประสงค์ตรงกัน คือ การเสริมคุณภาพบัณฑิต ผ่านประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ถือเป็นส่วนสำคัญของการเตรียมบัณฑิตให้พร้อมที่จะเลือกอาชีพ และเข้าสู่ระบบการทำงานทันทีที่จบการศึกษา ทำให้บัณฑิตสหกิจศึกษา “รู้จักตน รู้จักคน และรู้จักงาน” รวมทั้งมหาวิทยาลัยสามารถประมวลได้จากผลสำเร็จ ของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาซึ่งพบว่า 1) บัณฑิตสหกิจศึกษาได้งานเร็วกว่าและมากกว่าบัณฑิต ที่ไม่ได้ร่วมสหกิจศึกษา 2) ผู้ประกอบการพอใจคุณภาพบัณฑิตสหกิจศึกษาสูงกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้ร่วมสหกิจศึกษา 3) สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าผู้ที่ผ่านสหกิจศึกษามีคุณภาพความรับผิดชอบและมีวินัยสูงขึ้น

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังเล็งเห็นความสำคัญการจัดการศึกษาด้านสหกิจศึกษาอาเซียน เพื่อส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ตรง จากการทำงานจริงในวิชาชีพ และพัฒนาความสามารถในการทำงาน ระหว่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่นผ่านรายวิชาสหกิจศึกษาประกอบกับการ พัฒนาทักษะด้านการทำงานข้ามสาขาวิชา ข้ามวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียน

.....
และการฝึกประสบการณ์การทำงานในกลุ่มประเทศอาเซียนผ่านการลงทะเบียนเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา รวมทั้งมี
วัตถุประสงค์ของทุนสนับสนุนสหกิจศึกษาอาเซียน ดังนี้ 1) ส่งเสริมการสร้างประสบการณ์การทำงานในกลุ่ม
ประเทศอาเซียนของนักศึกษา 2) พัฒนาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับผู้ใช้บัณฑิตในต่างประเทศ
3) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาในด้านภาษา วัฒนธรรม และการทำงานร่วมกันกับชาวต่างชาติ สำนักบริหารและพัฒนา
วิชาการ (Office of Academic Administration and Development, 2018)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์เรื่องการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษากับมุมมองต่อสถาน
ประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการกระบวนการสหกิจ
ศึกษาอาเซียนให้สอดคล้องกับตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน และเพื่อให้นักศึกษา
เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
กับมุมมองสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา ได้แก่ ภาคการศึกษาดัน 2561
ภาคการศึกษาปลาย 2561 และ ภาคการศึกษาดัน 2562
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
ในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา
อาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 306 คน สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ภาคต้น ปีการศึกษา 2561 คือ 54 คน

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 คือ 192 คน

ภาคต้น ปีการศึกษา 2562 คือ 60 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 306 คน มีการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินผลสำเร็จของนักศึกษา
และได้รับการตอบกลับ 270 คน คิดเป็นร้อยละ 88 ของประชากรทั้งหมด ดังต่อไปนี้

ภาคต้น ปีการศึกษา 2561 คือ 40 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของนักศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานี้

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 คือ 175 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 91 ของนักศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานี้

ภาคต้น ปีการศึกษา 2562 คือ 55 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 91 ของนักศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานี้

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างเชิงสำรวจ (Survey Sampling)
ดังต่อไปนี้

ขนาดของประชากร (Population Size) คือ มีนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 306 คน

.....
อัตราการตอบกลับ (Response Rate) คือ การตอบกลับ 270 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งถือว่าเป็น
สัดส่วนที่สูงและมีนัยสำคัญในการวิเคราะห์ทางสถิติ

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งศึกษา
เฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนโดยตรงซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีนี้ช่วยให้ได้ข้อมูล
ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
1.เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน 2.ได้เข้าปฏิบัติงานจริงในสถาน
ประกอบการ ในกลุ่มประเทศอาเซียน 3.นักศึกษามีประสบการณ์ปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา
ภายใต้โครงการสหกิจศึกษาอาเซียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ
ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนและมุมมองของสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมาจาก
การตรวจสอบและทบทวนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ อายุ สถานประกอบการ ประเทศที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา คณะ/สาขาวิชาของนักศึกษา ระยะเวลาการ
ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ส่วนที่ 2: ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนวัดจากผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษา
โดยพิจารณาจากปริมาณงาน (Work Quantity) ความสามารถในการปฏิบัติให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด
คือ คุณภาพงาน (Work Quality) ความละเอียด รอบคอบ และมาตรฐานของผลงาน โดยใช้มาตราส่วน Likert
Scale 5 ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด)

ส่วนที่ 3: ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนวัดความพึงพอใจของ
สถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาด้านต่างๆ เช่น ความสามารถด้านวิชาการ ทักษะการทำงานเป็นทีม การปรับตัว
ในสภาพแวดล้อมการทำงาน คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ โดยใช้มาตราส่วน Likert Scale 5 ระดับ
(1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือซึ่งถูกนำไปใช้เก็บข้อมูลจากตัวแทนสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนที่รับนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเข้าปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนจากสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนที่รับนักศึกษาสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเข้าปฏิบัติงานใน 3 ภาคการศึกษา ได้แก่ 1) ภาคต้น ปีการศึกษา 2561 2) ภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 3) ภาคต้น ปีการศึกษา 2562

ตัวแทนจากสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้างานโดยตรงของนักศึกษาหรือฝ่ายทรัพยากรบุคคล

2. การแจกจ่ายและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามถูกจัดส่งไปยังสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) และทางอีเมล และมีการติดตามผลเพื่อลดอัตราการไม่ตอบแบบสอบถาม โดยมีระยะเวลาเก็บข้อมูล 2 เดือน

3. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมีจำนวน 270 ฉบับ จากสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ กัมพูชา และพม่า

4. การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลข้อมูลที่ได้รับการตอบกลับถูกตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษา กับมุมมองสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทำการวิเคราะห์ โดยการใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาอาเซียนกับมุมมองสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2561 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 และ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 โดยใช้สถิติ T-Test และ การวิเคราะห์ Repeated Measures ANOVA ในการทดสอบความแตกต่างของผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาทั้ง 3 ภาคการศึกษา

แนวคิดสหกิจศึกษา

แนวคิดหลักที่ทำให้เกิดรูปแบบของการดำเนินงานสหกิจศึกษาประกอบด้วยสองแนวคิดใหญ่ คือ 1) การตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (Career Development) และการเข้าสู่ระบบการทำงานของบัณฑิต (Employability) ก่อนสำเร็จการศึกษา และ 2) การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงานการจัดให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงโดยการปฏิบัติงานจริง

.....

ในสถานประกอบการเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานตามหลัก “เรียนจากการทำ” (Learning by Doing) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้จึงมีชื่อเรียกที่หลากหลาย อาทิ การศึกษาจากประสบการณ์ (Experiential Education) โปรแกรมทำงานและศึกษา (Work – Study Program) การศึกษาที่ยึดการทำงานเป็นฐาน (Work - based Education) โปรแกรมการศึกษาสลับกับการทำงาน (Sandwich Program) และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ (Internship) โดยชื่อที่ใช้แพร่หลายที่สุดทั่วโลกในปัจจุบัน คือ สหกิจศึกษา (Cooperative Education) และบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ (Work-Integrated Learning) ดังนั้นความหมายคำว่า “สหกิจศึกษา (Cooperative Education) จึงเป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning)” พงศ์ศิริภพ ทองศิริวิสุรเกตุ และธเนศ รัตนอุบล (Thongdee-rewisuraket and Rattanaubon, 2015) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อความพร้อมและทักษะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในบริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อความพร้อมและ ทักษะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในบริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่สาธิต โดยใช้แบบสอบถามจัดเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าโครงการสหกิจศึกษา จำนวน 174 ราย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่า T-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า สถานประกอบการให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกด้าน สรุปการให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สามารถจัดอันดับได้ดังนี้ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก 3) ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก 4) ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก 5) ด้านความคิดริเริ่ม และปัญญาเฉพาะตัว โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ 6) ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก วชิรินทร์ รักเสนาะ ไพโรจน์ สติระการ และพิสิฐ เมธภัทร (Raksena, Sthirayar and Methapat, 2015) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษาในสถานศึกษาซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษาผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับคู่มือสหกิจศึกษาฉบับสมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน พบว่าคู่มือสหกิจศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินผลผลิตเป็นการติดตามผลหลังจากการฝึกอบรมโดยกำหนดระยะเวลา ในช่วงแรกของการนิเทศการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาคือช่วงสัปดาห์ที่ 5

.....
ของการปฏิบัติงาน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมพบว่าผู้บริหารมีความพึงพอใจ
ในการ ดำเนินการจัดการหัวหน้าพนักงานช่างหลังรับการฝึกอบรมในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)
และการติดตามผลการประเมินคู่มือสหกิจศึกษาสำหรับพนักงานพี่เลี้ยงที่ได้รับการอบรมพบว่าพนักงานพี่เลี้ยง
นำไปใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของพนักงานพี่เลี้ยงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.66$) วิไลลักษณ์ ขาวสอาด (Khaosa-ard, 2018) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษา
อุดมศึกษาไทย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการวัดประสิทธิผลของสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษา
ของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเท
ไทยวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การศึกษาวิจัยจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีและกลุ่มตัวอย่างจาก ผู้บริหารสถานประกอบการ และพี่เลี้ยง
นักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ 1) บริษัทเวสเทิร์นดิจิตอล (ประเทศไทย)
2) บริษัทเบทาโกรจำกัด (มหาชน) 3) บริษัทไมโครชิพ เทคโนโลยี (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งทั้ง 3 บริษัทเป็นสถาน
ประกอบการที่ดำเนินสหกิจศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 40 คน ผลการวิจัยของ
วิไลลักษณ์ ขาวสอาด (Khaosa-ard, 2018) พบว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
(มทส.) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี การศึกษาประสิทธิผลของสหกิจ
ศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง พบว่า มหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง ประสิทธิผลของสหกิจศึกษาที่เกิดขึ้น
ในด้านคุณภาพของนักศึกษาสามารถวัดได้จากประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษา ทักษะต่าง ๆ
ในการทำงานของนักศึกษาเมื่อออกฝึกสหกิจศึกษา ในด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัยสามารถวัดได้จากอาจารย์ที่มี
คุณภาพหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงและมีคุณภาพ มีการจัดการดำเนินสหกิจศึกษาที่ดีมีการประสานการดำเนิน
สหกิจศึกษาระหว่างอาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และพี่เลี้ยงนักศึกษาสหกิจศึกษามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
เรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ และด้านคุณภาพของสถานประกอบการ สามารถวัดได้จากมี
การกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่เข้ามาฝึกสหกิจศึกษาอย่างมีคุณภาพ ขนาดของสถานประกอบการและ
ระยะเวลาในการจัดฝึกสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ และงบประมาณในการดำเนินสหกิจศึกษาของสถาน
ประกอบการการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง พบว่าปัจจัย
ด้านการเงิน ด้านสถาบัน และด้านผู้นำมีผลที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง
จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปตัวแปรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้ ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน ได้แก่

1. การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (Career Development)
2. โอกาสในการเข้าสู่ระบบการทำงานของบัณฑิต (Employability)
3. การจัดการศึกษาที่ยึดการทำงานเป็นฐาน (Work-Based Education)
4. รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (Experiential Learning)

.....
คุณลักษณะของนักศึกษา (Student Attributes)

1. มนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
4. ความคิดริเริ่มและทักษะการแก้ปัญหา

ปัจจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ

1. คุณภาพของหลักสูตร
2. คุณภาพของอาจารย์นิเทศ
3. ความพร้อมของระบบสนับสนุนการศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน

ปัจจัยจากสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน คือ

1. กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา
2. ลักษณะของสถานประกอบการ
3. ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน
4. ทรัพยากรและงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน

ตัวแปรที่เป็นผลลัพธ์ของการศึกษาและใช้วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน ได้แก่

1. ปริมาณงาน (Work Quantity) ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด
2. คุณภาพงาน (Work Quality) ความละเอียด รอบคอบ ความสมบูรณ์ของงานที่ได้รับ

มอบหมาย

3. ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
4. ความสามารถของนักศึกษาในการแข่งขันในตลาดแรงงานอาเซียน

ผลการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 270 ตัวอย่าง นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 คณะวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมากที่สุดคือคณะเกษตรศาสตร์มากที่สุดคือ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 รองลงมาคือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 15.56 วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.19 คณะวิทยาศาสตร์ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.22 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.52 วิทยาลัยนานาชาติ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.15 คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.44 คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.07 คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 และ คณะเทคโนโลยี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37

.....
รวมจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนทั้ง 3 ภาคการศึกษา คือ 270 คน ประเทศที่นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนส่วนใหญ่ไปปฏิบัติสหกิจมากที่สุด คือ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 90 คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 87 คน 32.22 สหพันธรัฐมาเลเซีย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 สาธารณรัฐอินโดนีเซีย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.04 สาธารณรัฐสิงคโปร์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.81 ราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.59 สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 เนการาบรูไนดารุสซาลาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74

ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการประเมินการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน ทั้ง 3 ภาคการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแปลความหมายได้ว่านักศึกษาสหกิจอาเซียนมีผลสำเร็จของงานในด้านปริมาณงาน และด้านคุณภาพงานที่ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ภาคการศึกษา อาจเป็นเพราะโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน และมีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนกับมุมมองต่อสถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้ง 3 ภาคการศึกษา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 270 ตัวอย่าง นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คณะวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมากที่สุดคือคณะเกษตรศาสตร์ รองลงมาคือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี วิทยาลัยนานาชาติ คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 12 คน คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะเทคโนโลยี ประเทศที่นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนส่วนใหญ่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษามากที่สุด คือ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รองลงมา คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า เนการาบรูไนดารุสซาลาม

ผลการประเมินผลสำเร็จของงานการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้ง 3 ภาคการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการประเมินยังไม่ได้ระดับมากที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้จึงมีการสรุปข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อไป

ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา พบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อพึงพอใจต่อผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียน คือ ปริมาณงานและคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งยังไม่ถึงระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา

ผลสำเร็จของงาน	ภาคต้น 2561		ภาคปลาย 2561		ภาคต้น 2562		ค่าเฉลี่ยรวม	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ปริมาณงาน	3.74	1.05	3.78	0.80	3.83	0.89	3.78	มาก
2. คุณภาพงาน	3.65	1.08	3.67	0.94	3.71	0.77	3.68	มาก
รวม	3.77	1.06	3.81	0.81	3.86	0.90	3.72	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินผลสำเร็จของงานการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน ทั้ง 3 ภาคการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแปลผลได้ว่านักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมีปริมาณงานที่ปฏิบัติสำเร็จตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมายภายในระยะเวลาที่กำหนดในระดับที่นักศึกษาจะปฏิบัติได้เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาทั่ว ๆ ไป และมีการทำงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความประณีต เรียบร้อย มีความรอบคอบ ไม่เกิดปัญหาติดตามงาน ไม่ค้างคาทำงานเสร็จทันเวลาหรือก่อนเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน ระบุว่าผลการประเมินการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่ได้ผลการประเมินในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ด้านผลสำเร็จของงานของการประเมินการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา สามารถแสดงได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ใน 3 ภาคการศึกษา

ผลสำเร็จของงาน	ภาคต้น 2561		ภาคปลาย 2561		ภาคต้น 2562		สถิติ T-Test	นัยสำคัญทางสถิติ	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1. ปริมาณงาน	3.74	1.05	3.78	0.80	3.83	0.89	0.968	0.334	ไม่แตกต่าง
2. คุณภาพงาน	3.65	1.08	3.67	0.94	3.71	0.77	-0.110	0.912	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษาทั้ง 3 ภาคการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละภาคการศึกษามีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ($\bar{x} = 3.72 - 3.86$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษา อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์รายประเด็นพบว่า ค่าคะแนนในด้าน ปริมาณงาน มีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย ($\bar{x} = 3.74 - 3.83$) ซึ่งอาจสะท้อนถึงการปรับตัวของนักศึกษาให้เข้ากับรูปแบบการทำงานของสถานประกอบการในระยะยาว ในขณะที่ด้าน คุณภาพงาน มีการเปลี่ยนแปลง

.....
เพียงเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.65 - 3.71$) ซึ่งบ่งชี้ว่านักศึกษา ยังคงต้องพัฒนาทักษะเฉพาะทางเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในอนาคต

การวิเคราะห์ Repeated Measures ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาทั้ง 3 ภาคการศึกษา ได้แก่ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2561 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 และ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562

ขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วย Repeated Measures ANOVA

1. ทดสอบสมมติฐานของความเป็นปกติ (Normality Assumption) ด้วยการใช้ Shapiro-Wilk Test หรือ Kolmogorov-Smirnov Test เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลในแต่ละภาคการศึกษามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่

2. ทดสอบสมมติฐานของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Sphericity Assumption) ด้วยการใช้ Mauchly's Test of Sphericity หากพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด อาจต้องใช้ในการปรับค่า Greenhouse-Geisser Correction

3. การวิเคราะห์ผลด้วย Repeated Measures ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาระหว่าง ภาคต้น 2561 ภาคปลาย 2561 และภาคต้น 2562 และตรวจสอบค่า F-value และ p-value ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ หากพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยใช้ Post-Hoc Analysis เช่น Bonferroni หรือ Tukey's Test เพื่อตรวจสอบว่าภาคการศึกษาใดแตกต่างจากภาคการศึกษาใด

ผลการวิเคราะห์ด้วย Repeated Measures ANOVA สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่วิเคราะห์	ค่า F	ค่า p	การแปลผล
ผลสำเร็จของงาน (รวม)	2.89	0.072	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ปริมาณงาน	3.14	0.056	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
คุณภาพงาน	2.75	0.081	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปได้ว่า จากการใช้ Repeated Measures ANOVA พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ในผลสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนระหว่างทั้ง 3 ภาคการศึกษา ซึ่งหมายความว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่คงที่และสม่ำเสมอ ในแต่ละช่วงเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ผลสำเร็จของการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนของนักศึกษา ทั้ง 3 ภาคการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งแปลผลได้ว่าตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังมีผลสำเร็จของงานไม่ถึงระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศิริภาพ ทองดีวิสูตรเกตุ และธเนศ รัตนอุบล (Thongdee-rewisuraket and Rattanaubon, 2015)

.....
ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อความพร้อมและทักษะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในบริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่ระบุว่า ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก และระบุว่าสถานประกอบการให้คะแนนความพึงพอใจในระดับมาก อย่างไรก็ตามค่าผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษายังไม่ถึงระดับมากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านทักษะภาษาอังกฤษและการปรับตัวในสภาพแวดล้อมปฏิบัติในต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ ความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ความรู้ ทางด้านการบริหารธุรกิจ โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรกำหนดมาตรฐานและคุณภาพด้านสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเกิดความพึงพอใจในด้านคุณภาพงาน และปริมาณงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรมุ่งเน้นสหกิจศึกษาอาเซียนมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้เข้าสู่สากลมากขึ้น

3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรมีการประเมินผลโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน ในแบบ 360 องศา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่นในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามความคาดหวังของผู้ประกอบการในอนาคต

ผลการวิเคราะห์พบว่าไม่มีความแตกต่างของผลสำเร็จของนักศึกษาใน 3 ภาคการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสหกิจศึกษาสามารถรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานที่สม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเข้าร่วมโครงการในช่วงเวลาใด โครงการสหกิจศึกษาที่มีมาตรฐานและการนิเทศที่มีคุณภาพช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่มีความคงที่ นอกจากนี้ปัจจัยที่อาจช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่สม่ำเสมอ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมที่ดีจากทางมหาวิทยาลัยก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา 2) รูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาที่มีมาตรฐานและมีโครงสร้างชัดเจน 3) การให้คำแนะนำจากเจ้าของสถานประกอบการที่เป็นระบบ และงานวิจัยของ วชิรินทร์ รักเสนาะ ไพโรจน์ สติธยากร และพิสิฐ เมธาภัทร (Raksena, Sthirayar and Methapat, 2015) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา โดยระบุว่าผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับคู่มือสหกิจศึกษาฉบับสมบูรณ์ พบว่าคู่มือสหกิจศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาที่มีโครงสร้างชัดเจนและการสนับสนุนจากอาจารย์นิเทศ สามารถช่วยรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานของนักศึกษาได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ ขาวสอาด (Khaosa-ard, 2018) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษา อุดมศึกษาไทย ซึ่งระบุว่า การศึกษาประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งพบว่า มหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง ประสิทธิผลของสหกิจศึกษาที่เกิดขึ้นในด้านคุณภาพของนักศึกษาสามารถวัดได้จากประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษา ทักษะต่างๆ ในการทำงานของนักศึกษาเมื่อออกฝึกสหกิจศึกษา และงานวิจัยนี้ระบุว่าผลสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาสัมพันธ์กับคุณภาพของการนิเทศงาน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่คงที่ ส่วนด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัยสามารถวัดได้จากอาจารย์ที่มีคุณภาพหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงและมีคุณภาพ มีการจัดการดำเนินสหกิจศึกษาที่ดีมีการประสานการดำเนินสหกิจ

.....
ศึกษาระหว่างอาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และพี่เลี้ยง รวมทั้งผลลัพธ์นี้มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนเพราะแสดงให้เห็นว่าระบบปัจจุบันสามารถช่วยให้นักศึกษามีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่คงที่ อย่างไรก็ตามอาจต้องพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องการฝึกทักษะเฉพาะทางเพื่อช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีปลูกฝังให้นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมีความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความอดทน ความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานได้สำเร็จ ความมานะบากบั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา

2. นักศึกษานักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนควรแสดงความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อทุกหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายว่าเป็นสิ่งพึงกระทำที่ได้

3. นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง อีกทั้งต้องสืบค้นและกระตือรือร้นแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ และวิทยาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติสหกิจศึกษาในสถานการณ์จริงได้

ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรกำหนดเป็นนโยบายขององค์กรในการที่ต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนที่จัดขึ้น โดยมุ่งเน้นในด้านการตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการหรือภาครัฐที่เป็นผู้ใช้นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิตโดยตรง

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อร่วมกันในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนให้เกิดการร่วมมือดำเนินการด้วยกันอย่างแท้จริงทั้งในการร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาทั้งในทางทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ พร้อมทั้งให้มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมชัดเจน

2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรนำผลการวิจัยที่ค้นพบนี้ไปพัฒนาและปรับปรุงโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน การจัดการเรียนการสอนและการสร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงานให้กับนักศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการได้อย่างแท้จริง

3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรกำหนดมาตรฐานและคุณภาพด้านสหกิจศึกษาอาเซียนของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สถานประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเกิดความพึงพอใจในด้านคุณภาพงาน และปริมาณงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. มหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีการปรับปรุงหลักสูตรของโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนในการเสริมสร้างความรู้ หลักการ ทักษะ แนวคิด และด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ใช้หรือโปรแกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. คณะแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนักศึกษาโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนในสถานประกอบการ อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ทราบข้อมูลและมีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนให้สอดคล้องกับสถานประกอบการนั้นได้

6. คณะแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีปลูกฝังให้นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนปฏิบัติตนให้ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน รวมทั้งต้องเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง และเรียนรู้การวางตัวให้เหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบของสหกิจศึกษาอาเซียน โดยเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา แต่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาอาเซียน เพื่อวิเคราะห์ว่าสหกิจศึกษาอาเซียนมีผลต่อการจ้างงานและทักษะในตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนเพื่อการติดตามและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน เช่น ระบบ E-Portfolio สำหรับให้นักศึกษารายงานผลการปฏิบัติงาน ระบบ AI-Based Assessment ที่ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การใช้ VR หรือ Simulation ในการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงาน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. ปริมาณงาน (Work Quantity) นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนสามารถดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.78$) ซึ่งบ่งชี้ว่านักศึกษานักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนมีประสิทธิภาพในการบริหารเวลาและการปฏิบัติงานในบริบทของสถานประกอบการในอาเซียน

2. คุณภาพงาน (Work Quality) นักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมีความละเอียดรอบคอบ และรักษามาตรฐานขององค์กรได้ดี ($\bar{X} = 3.68$) อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่านักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนบางส่วนยังต้องพัฒนา ทักษะเฉพาะทาง เช่น ทักษะภาษาอังกฤษและทักษะการปรับตัวในการทำงานข้ามวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานในตลาดแรงงานอาเซียน ผลการศึกษานี้ช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมและโครงการสหกิจศึกษาอาเซียนให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น

3. รูปแบบความสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า "ความสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียน" สามารถแบ่งออกเป็น สองมิติหลัก ได้แก่ 1) ปริมาณงาน (Work Quantity) คือ ความสามารถในการทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และ คุณภาพงาน (Work Quality) คือ ความละเอียด รอบคอบ และ มาตรฐานของผลงาน ซึ่งผลการเปรียบเทียบทั้ง 3 ภาคการศึกษา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งหมายความว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมี มาตรฐานที่เสถียรไม่ว่าพวกเขาจะปฏิบัติงานในช่วงเวลาใด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนและสถานประกอบการ สถานประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับดีแต่ยังไม่ได้ถึงระดับสูงสุด จากข้อมูลเชิงลึกพบว่า ปัจจัยที่ทำให้สถานประกอบการยังไม่ให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ยังต้องพัฒนา ความสามารถในการปรับตัวในสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่าง ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา

5. รูปแบบสหกิจศึกษาอาเซียนที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรเป็น "Hybrid Cooperative Education" คือ ปฏิบัติงานจริง (On-Site Training) ได้ประสบการณ์จากสถานประกอบการ การเรียนออนไลน์เสริมทักษะ (Online Upskilling) ฝึกอบรมด้าน Soft Skills & Technical Skills รวมทั้งควรสร้างโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย-สถานประกอบการ-นักศึกษา (University-Business-Student Model) เพื่อให้การปฏิบัติสหกิจศึกษาอาเซียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสำเร็จของนักศึกษาสหกิจศึกษาอาเซียนใน 3 ภาคการศึกษาอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.72$) โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่

ปริมาณงาน ($\bar{x} = 3.78$) นักศึกษาสหกิจอาเซียนสามารถดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด

คุณภาพงาน ($\bar{x} = 3.68$) นักศึกษาสหกิจอาเซียนปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของนักศึกษาสหกิจอาเซียนในแต่ละภาคการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งบ่งชี้ว่านักศึกษามีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่คงที่ในทุกช่วงเวลาของการฝึกงาน

3. มุมมองของสถานประกอบการในอาเซียนต่อผลสำเร็จของนักศึกษาพบว่าสถานประกอบการพึงพอใจในระดับดีแต่มีข้อเสนอแนะว่านักศึกษาควรพัฒนา ทักษะภาษาอังกฤษและความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานในต่างประเทศ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของนักศึกษา ได้แก่ 1) ประสบการณ์ปฏิบัติสหกิจศึกษาในสภาพแวดล้อมจริงซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง 2) การสนับสนุนจากอาจารย์นิเทศและสถานประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของนักศึกษาสหกิจศึกษา 3) ทักษะเฉพาะทางที่ได้รับการฝึกฝน เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน

References

- Khaosa-ard, W. (2018). Effectiveness of Cooperative Education: A Case Study of Thai Higher Education. *MCU Social Science Review*, 7(3), 206–218. (in Thai)
- Office of Academic Administration and Development Khon Kaen University. (2018). *Annual Report*. Khon Kaen: Khon Kaen University Press. (in Thai)
- Raksena, W., Sthirayar, P., and Methapat, P. (2015). Development of a Management Model for the Administration of the Cooperative Education Teaching and Learning System. *Journal of Applied Liberal Arts*, 8(1), 98–105. (in Thai)
- Thongdee-rewisuraket, P., and Rattanaubon, T. (2015). Employer Perspectives on the Readiness and Desirable Skills of Graduates in the ASEAN Economic Community (AEC) Context: a Case

.....
Study of Business Administration Students at Rajamangala University of Technology
Rattanakosin. *Research Report Rajamangala University of Technology Rattanakosin.*
(in Thai)